

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.III.20.301/2022/4.

A felperes:

felperes neve (címe)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Erdei Zoltán Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Erdei Zoltán ügyvéd,címe)

Az alperes:

(alperes neve (címe)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Varga Imre egyéni ügyvéd (címe)

A per tárgya:

Tagsági jogviszonyból eredő pénzkövetelés

Az elsőfokú bíróság neve és megfellebbezett határozatának a száma:

Gyulai Törvényszék 5.P.20.129/2021/18.

A fellebbező fél és a fellebbezés sorszáma:

Az alperes, 5.P.20.129/2021/19.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit megváltoztatja és a keresetet elutasítja.

Mellőzi az alperest elsőfokú eljárási költség megfizetésére kötelező rendelkezését.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 2 095 500 (kettőmillió-kilencvenötezer-ötszáz) forint első- és másodfokú eljárási költséget.

A le nem rótt 2 400 000 (kettőmillió-négyszázezer) forint fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS

A tényállás

[1] A felperes egyesületi formában működő szervezet. A felperesnél 2011. április 11-én tartott közgyűlésen határozat született a tagdíj 2011. május 1-től havi 100 forint összegben való elfogadásáról. Döntést hozott a közgyűlés arról, hogy a munkaszervezet működési költségeinek biztosítására vagyoni hozzájárulást vezet be 2011. április 11-től, melyet mindig a tárgyév december 31-ig kell befizetni. Ennek mértéke az ingatlanforgalmi adóbevétellel (ifa) rendelkező önkormányzat esetén az éves ingatlanforgalmi adóbevétel állami támogatással növelt értékének minimum 20%-a évente. Ezen túl a határozat rögzítette, az egyesület bármely tagjának joga van önkéntes alapon vagyoni hozzájárulást fizetni.

[2] A peres felek között 2011. április 15-én együttműködési megállapodás jött létre, melynek keretében az alperes csatlakozott a felperesi egyesülethez. A megállapodás értelmében az önkormányzat vállalta 100 forint/hó összegű tagdíj megfizetését, valamint kötelezettséget vállalt arra, hogy a megállapodás hatálya alatt éves állami támogatással növelt idegenforgalmi adó 20%-ának megfelelő összeget támogatásként átutal. Rögzítették, hogy a támogatásról évente külön megállapodást kötnek.

Ezt 2013. február 25-én módosították, ennek értelmében 2011., 2012. és 2013. években közöttük fizetési kötelezettség nem keletkezett, egymással szemben követelést nem tartanak nyilván. A megállapodás szerint az alperes 100 forint/hó összegű tagdíjat fizet a felperesnek, valamint kötelezettséget vállalt arra, hogy 2013. március 1-től 2019. december 31-ig éves állami támogatással növelt idegenforgalmi adó 41%-ának megfelelő összeget – elszámolási kötelezettséggel – támogatásként a felperes részére átad. Rögzítették, hogy a támogatásról évente külön megállapodást kötnek.

[3] A felperesnél 2013. március 12-én tartott közgyűlés módosította az Alapszabály III/2. pontját azzal, hogy az egyesület tagja köteles a turisztikából származó forgalmával arányos mértékű tagdíjat és a rendes állami támogatással növelt idegenforgalmi adó 41%-ával megegyező támogatást vagyoni hozzájárulásként megfizetni.

[4] A felek között megkötött megállapodás alapján minden évben támogatási szerződés jött létre.

[5] Az alperes képviselő-testülete 2018. december 20-án határozat formájában döntött arról, hogy a 2019. évi költségvetés terhére bruttó 3 millió forinttal támogatja 2019. január 1-től 2019. március 31. napjáig terjedő időszakra a felperesi egyesületet.

[6] Az Alapszabály - az alperes belépésekor már hatályos – VIII/2. pontja szerint az egyesület a tagok által befizetett tagdíjakból, a tagok önként vállalt egyéb juttatásaiból, illetőleg a külső támogatók által juttatott összegekkel gazdálkodik.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[7] A felperes – a fizetési meghagyásból perré alakult eljárásban – keresetében 30 000 000 forint és járulékai megfizetésére kérte az alperes kötelezését. A kereset pontosított jogalapját a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 3:66. § (1) bekezdésére alapította. Jogi érvelése szerint az alperes az Alapszabályban kötelezően vállalt vagyoni hozzájárulási kötelezettségének 2016., 2017. és 2018. években nem tett eleget. Előadta, az Alapszabály előírhatja a tagok számára vagyoni hozzájárulás fizetésének kötelezettségét. Álláspontja szerint a tagdíj és a vagyoni hozzájárulás az egyesület bevétele, amelynek megfizetésére a tag az Alapszabály rendelkezése szerint a tagsági jogviszony létrejöttét követően köteles. Mivel az Alapszabály előírja a vagyoni hozzájárulás megfizetését, ez az alperes esetében az idegenforgalmi adó 41%-a.

[8] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Védekezésében elsősorban arra hivatkozott, az egyesület tagja nem köteles vagyoni hozzájárulást teljesíteni. Ez esetben azt is jelenti, hogy az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. tv. (Áht.) 48/A. §-a a támogatási jogviszonyt polgári jogi jogviszonyként határozza meg. Utalt arra is, ha a tag nem teljesíti az Alapszabályban vállalt kötelezettségét, úgy az egyesület a tag tagsági jogviszonyát megszünteti, adott esetben a Ptk. 3:70. § szabályai szerint kizárhatja. Rámutatott, a felperes nem élt ezzel a lehetőséggel, sőt továbbra is évente támogatási

szerződést kötött. Az Alapszabály rendelkezéseire hivatkozva több ponton sérelmezte a felperes működését.

Az elsőfokú ítélet

[9] Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperest 30 000 000 forint és részösszegeként különböző időpontoktól késedelmi kamat megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Indokolása szerint az egyesület Alapszabálya meghatározhatta a tagok kötelezettségeit, nem volt törvénytörő a tagdíj és a vagyoni hozzájárulás megfizetésének előírása, vagyis az alperes az ifa 41%-ának megfizetésére volt köteles. Nem értett egyet azzal az alperesi hivatkozással, hogy a vagyoni hozzájárulás a tagdíj része volt. Az Alapszabály kifejezetten a tagdíj és a vagyoni hozzájárulás megfizetésének kötelezettségéről rendelkezik. A felek között nem volt vitás, hogy az alperes külön támogatási szerződésekkel 2014-től folyamatosan, a perbeli időszakot érintően is támogatta a felperest. Ez a támogatás azonban nem az Alapszabályon alapult, összecszerűségét tekintve nem felelt meg az ott meghatározott mértéknek, az egyes szerződések – szemben a 2013. február 25-i támogatási szerződéssel – már egyáltalán nem utaltak az Alapszabály szerinti, az ifa 41%-át kitevő összegre, arra sem, hogy a szerződéses kötelezettség az Alapszabályból vagy a tagsági viszonyból eredne. Ezzel szemben a felek kölcsönös szolgáltatásait rögzítette, amelyek nem kötődtek az alperes egyesületi tagságához. Ebből azt a következtetést vonta le, hogy az alperes által teljesített támogatások nem a tagsági jogviszonyon alapuló vagyoni hozzájárulásnak feleltek meg, hanem külön, kötelmi jogi jogviszony alapján teljesítette azokat. Álláspontja szerint iratellenesen hivatkozott az alperes arra, hogy az alapszabály a határozatok érvényességi feltételül szabta volna a határozatok könyvébe történő bejegyzést. Erre azért sem hivatkozhat alappal, mert a kötelezettség alapjául szolgáló módosítást az Alapszabály 2013. március 12. óta tartalmazza, a határozatot pedig nem támadta meg. Nem tulajdonított jelentőséget az alperesnek a felperesi egyesület működése körében felhozott kifogásainak. További álláspontja szerint nem szüntette meg az Áht. módosítása sem a vagyoni hozzájárulás befizetésére irányuló kötelezettségeket. Az Áht. közjogi szabályokat ír elő az államháztartás alrendszerei terhére vállalható kötelezettségekről, abból azonban nem következik, hogy a meglévő magánjogi kötelezettségek automatikusan megszűnnek. Véleménye szerint, ha az alperes úgy találta, hogy az Áht. megváltozott rendelkezéseire tekintettel a továbbiakban nem tud eleget tenni Alapszabályban foglalt kötelezettségének, vagyis az ifa 41%-át vagyoni hozzájárulásként megfizesse a felperesnek, nem lett volna akadálya tagsági jogviszonya megszüntetésének az egyesületből történő kilépéssel. Hangsúlyozta továbbá, nem számolható el a vagyoni hozzájárulás teljesítéseként a kérdéses években nyújtott támogatás, ugyanis ez külön támogatási szerződéseken alapult az Alapszabálytól függetlenül.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[10] Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést elsődlegesen a kereset elutasítása, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezése érdekében. Elsődleges kérelmét arra alapította, hogy az alperes vagyoni hozzájárulás fizetési kötelezettségének eleget tett. Másodlagos fellebbezési kérelme kapcsán előadta, az elsőfokú bíróság megsértette a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 276. § (5) és 346. § (5) bekezdéseit, amikor a per eldöntéséhez szükséges bizonyítást nem folytatott le, illetve bizonyítási indítványa elbírálásáról, annak mellőzéséről nem döntött, annak indokát nem adta. Az elsőfokú eljárásban előadott érvelését változatlanul fenntartva hangsúlyozta, a perbeli időszakra vagyoni hozzájárulás fizetési kötelezettségének eleget tett, melyet a megkötött támogatási szerződések formájában teljesített. Hozzátette, a vagyoni hozzájárulás megfizetésének módjával, határidejével kapcsolatban az Alapszabály nem tartalmaz rendelkezést és közgyűlési határozat sem született arról, hogy a vagyoni hozzájárulást mikor, milyen módon kell megfizetni. A Ptk. 3:4. § (2) bekezdése szerinti diszpozitivitás alapján a peres feleknek lehetőségük volt megállapodások és együttműködés alapján teljesíteni ezt a kötelezettséget. Az alperes a jogszerűen megkötött együttműködési megállapodásban és támogatási szerződésben foglaltak szerint teljesítette a vagyoni hozzájárulás teljesítésére vonatkozó kötelezettségét. Ezt a körülményt támasztja alá az is, hogy a 2011. március 31-i felperesi Alapszabály I/4. pontjában felsorolt egyesületi feladatok és az együttműködési megállapodás III. fejezete szerinti feladatok lényegében megegyeznek. Mindezekből tehát az következik, az alperes a felperesi egyesületi célokhoz olyan formában teljesített vagyoni hozzájárulást, hogy minden évben támogatási szerződést kötött.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az ítélet helybenhagyására irányult.

Az ítéltábla döntésének indokai

[11] A fellebbezés alapos.

[12] A Pp. 370. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a fellebbezés 371. § (1) és (2) bekezdésében megjelölt tartalmi követelményei körében előadottak. E jogszabályi rendelkezésből következik, korlátot nemcsak az képez, hogy a fellebbező fél milyen tartalmú másodfokú döntést kér, hanem az is, hogy ezt milyen indokkal teszi, melyik eljárási vagy anyagi jogszabály megsértésére hivatkozik.

[13] Ennek megfelelően a Pp. 369. § (1) bekezdése szerinti felülbírálat keretében – figyelemmel a fellebbezés indokaira – az ítéltábla vizsgálta egyrészt, sértett-e eljárási szabályt az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásával és alperes bizonyítási indítványainak mellőzésével kapcsolatban, másrészt a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja szerinti felülbírálati jogkörében azt, helyesen jutott-e az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy az alperes köteles megfizetni a felperes által követelt vagyoni hozzájárulást.

[14] A Pp. 346. § (1) bekezdése alapján az ítélet részét képezi az indokolás is. A Pp. 346. § (4) és (5) bekezdései szerint az indokolás tartalmazza - egyebek mellett - a bíróság által megállapított tényeket és jogi indokolást, az ítélet alapjául szolgáló jogszabályokat és

szükség esetén azok értelmezését, a megállapított tényekre vonatkozó bizonyítékokat azokkal a körülményekkel együtt, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, a tények megállapításának egyéb körülményeit, továbbá azokat az okokat, amelyek miatt a bíróság valamely tényállítást nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte. Tény, az elsőfokú bíróság nem indokolta meg az alperes azon bizonyítási indítványa mellőzését, amely az általa megjelölt, a felperes birtokában lévő egyes okiratok beszerzésére irányult. Az ítélet indokolásának hiányossága azonban a Pp. 380. § c) pontja értelmében akkor eredményezhet hatályon kívül helyezést, ha a hiányosság oly mértékben orvosolhatatlan, amely miatt az ítélet érdemi felülbírálatra alkalmatlan. Jelen esetben az ítélet indokolásának hiányossága csupán a bizonyítási indítvány mellőzését érinti, amely kapcsán rendelkezésre állnak azok az adatok, amelyek alapján a másodfokú eljárásban annak szükségességéről állást lehet foglalni. Ezért az ítélet hatályon kívül helyezésének nem volt helye az indokolás részbeni hiányossága miatt.

[15] Az alperes bizonyítási indítványainak mellőzésével kapcsolatban az ítéltábla arra a következtetésre jutott, azok – az alábbiakban kifejtettekre tekintettel - nem érintik az ügy érdemi eldöntését, ezért ez okból sem volt helye az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének.

[16] Ezt követően az ítéltáblának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, a felperes kereseti hivatkozása, megjelölt jogalapja szerint az alperes köteles-e megfizetni a követelt összeget.

Az egyesület személyek szabad akaratából létrejövő olyan jogi személy, amely tevékenysége koordinálásával valósítja meg a tagok közös célját. Az egyesület létét és működését a tagság jeleníti meg, mely nem tekinthető vagyoni tagságnak. A törvény deklarálja az egyesületi tag jogait és azt, hogy a tagokat egyenlő jogok illetik meg, meghatározza az egyesületi tagsági viszony létrejöttének és megszűnésének eseteit. A Ptk. 3:4. § (1) bekezdése szerint a jogi személy létrehozásáról a személyek szerződésben, alapító okiratban vagy alapszabályban szabadon rendelkezhetnek, a jogi személy szervezetét és működési szabályait maguk állapíthatják meg. A 3:9. § (1) bekezdése előírja, a jogi személy alapítója vagy tagja a jogi személy alapításakor vagy a tagsági jogok keletkezésének más eseteiben köteles a jogi személy részére vagyoni hozzájárulást teljesíteni, ennek értékét nem lehet visszakövetelni. A Ptk. egyesületekre vonatkozó speciális, 3:66. § (1) bekezdése ezzel összhangban az egyesületi tag kötelezettségévé teszi az alapszabályban meghatározott tagi kötelezettségek teljesítését. A Ptk. 3:9. § (1) bekezdés nyelvtani értelmezése alapján az nyújt a jogi személy részére vagyoni hozzájárulást, aki a jogi személy alapításában részt vesz vagy később szerez tagsági jogot. A vagyoni hozzájárulás kötelezettsége azon alapul, hogy a jogi személyek is a gazdasági forgalomban vesznek részt, aminek előfeltétele, hogy vagyonnal rendelkezzenek. A jogi személy csak úgy tud eleget tenni a vagyoni viszonyok keretei között vállalt kötelezettségeinek, ha rendelkezik saját vagyonnal. Alapításakor ez a vagyon csak az alapítóktól, illetve a tagoktól származhat, ezért mondja ki rájuk a Ptk. a vagyoni hozzájárulás kötelezettségét. Kizárólag az a juttatás minősül tehát vagyoni hozzájárulásnak, amit az alapító vagy a tag a jogi személy létesítésekor vagy tagsági jogviszonyának keletkezésekor juttat a jogi személy részére (Kúria Pfv.II.20.594/2019/5.). Egyesület esetén vagyoni hozzájárulást jelent az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. tv. (Ectv.) 20. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott tagdíj fizetése is. Az egyesület megalakulásakor, vagy új tag belépése esetére ezért nem kizárt az egyszeri induló vagyoni hozzájárulás meghatározása.

A Ptk. biztosítja a tagok autonómiájának érvényesülését azáltal, hogy az egyesület alapszabályában dönthetnek arról, terheli-e a tagokat tagdíjfizetési kötelezettség, milyen formában gondoskodnak az egyesület fenntartásáról, céljának megvalósításáról. A felperesi Alapszabály III/2. pontja írja elő a fizetési kötelezettséget a tagok részére, ez pedig a turisztikából származó forgalmával arányos mértékű tagdíjfizetés és a rendes állami támogatással növelt IFA 41%-ával megegyező támogatás, mint vagyoni hozzájárulás. Lényeges körülmény ugyanakkor, az alperes az Áht. 3. § (3) bekezdés a) pontja szerint az államháztartás önkormányzati alrendszerébe tartozik. A törvény 48. § (1) bekezdés b) pontja értelmében az államháztartás alrendszerei terhére támogatás támogatói okirattal vagy támogatási szerződéssel jogszabály vagy egyedi döntés alapján, pályázati úton vagy pályázati rendszeren kívül nyújtható. A (4) bekezdés előírja, az (1) bekezdés b) pontja szerinti támogatói okirattal vagy támogatási szerződéssel létrejövő támogatási jogviszony létesítésére irányadó eljárással és a támogató döntéseivel kapcsolatos jogviták eldöntése polgári peres eljárásban kezdeményezhető. A törvény 48/A. § (1) bekezdése értelmében a 48. § (1) bekezdés b) pontja szerinti polgári jogi jogviszonyban (támogatási jogviszony) a kötelezettségvállalási jogkört gyakorló személy a támogatás nyújtására, a kedvezményezett pedig – ha a támogatás jellege egyébként nem zárja ki – a számára megállapított kötelezettség teljesítésére köteles. Az Áht. idézett rendelkezéseinek megfelelően jött létre ezért a felek között évente a felperes részére juttatott támogatás nyújtására támogatási szerződés. Nem arról van tehát szó, hogy az alperesnek mind az Alapszabály rendelkezése szerint tagsági jogviszonyából adódóan, mind a felperessel kötött támogatási szerződések alapján vagyoni hozzájárulást kell teljesítenie, ez ugyanis kétszeres fizetési kötelezettséget jelentene.

A felperes a támogatási szerződések figyelembevételével – az elsőfokú bíróság anyagi jogi pervezetésével erre irányuló felhívását követően – a Ptk. 3:66. § (1) bekezdésére alapította igényét. Kétségtelen tény, hogy az alperes az Alapszabály rendelkezéseiből folyóan a Ptk. 3:66. § (1) bekezdése szerint köteles az éves tagdíj megfizetésére. Helytelenül jutott azonban az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy az alperest – a felperes által hivatkozott – Ptk. 3:66. § (1) bekezdése szerint kötelezte a vagyoni hozzájárulás megfizetésére.

A Ptk. 3:68. § (1) bekezdése sorolja fel az egyesületi tagsági viszony megszűnésének eseteit. A tagsági viszony megszűnési módjai között különbséget tesz a törvény a felmondás és a kizárás között. Felmondás alkalmazására akkor van mód, ha a tag az alapszabályi feltételeknek nem felel meg, és emiatt az egyesület életében nem vehet részt. A tagsági viszony kizárás útján történő megszüntetése viszont szankciós jellegű, eseteit és feltételeit az alapszabályban lehet és kell szabályozni. Az egyesület tagját kötelezik az alapszabályba foglalt kötelezettségek, ez legtöbbször a tagsági díj fizetésére vonatkozik, de az alapszabály további kötelezettségeket is előírhat a mindenkori tagság akarata és döntései szerint. A felperes alapító okiratának II/4. pontja előírja, a közgyűlés az összes tag felének igen szavazatával hozott határozatával kizárhatja azt a tagot, aki az éves tagdíjat az előírt határidőt követően, az írásbeli felszólítást követő 8 napon belül nem fizeti be. Ennek az éves tagdíjnak a mértékét határozza meg az Alapszabály III/2. pontja. Ezt a tényt támasztja alá az is, hogy a felek között évente ugyanezzel a tartalommal jött létre támogatási szerződés a vagyoni hozzájárulás teljesítésére. A tagsági jogviszonyból eredő fizetési kötelezettségek nem teljesítését tehát a Ptk. 3:70. §-a a tag kizárásával szankcionálja, ezzel áll összhangban a felperes Alapszabályának II/4. pontja is. Helyesen hivatkozott az alperes arra, az Alapszabály III/2. pontjában meghatározott vagyoni hozzájárulást fedi le a támogatási szerződés, következésképpen annak meg nem fizetése esetén a taggal szemben kizárási eljárás

folytatható le. E körben hangsúlyozza az ítéltábla, a bíróság a felperes jogállításához kötve van, ezért nem vizsgálhatja, hogy igénye más anyagi jogi jogszabály rendelkezése alapján alapos-e [Pp. 237. § (5) bekezdés]. A felperes jogállítását a Ptk. 3:66. § (1) bekezdésében, a tagsági jogviszonyból fakadó kötelezettségek nem teljesítésében jelölte meg, ugyanakkor igénye az általa felhozott tények és az alperessel kötött támogatási szerződések alapján – figyelemmel az Áht. 48. § (4) bekezdésére és 48/A. § (1) bekezdésére – nem a tagsági jogviszonyból vezethető le, ezért a Ptk. 3:66. § (1) bekezdésére alapított kereset alaptalan. Az adott ügyben a másodfokú eljárásban anyagi pervezetésnek [Pp. 369. § (4) bekezdés] nem volt helye, figyelemmel arra, hogy keresetében a felperes egyértelműen jelölte meg a kereseti kérelem jogalapját az elsőfokú bíróság felhívására, a felek számára világos volt a jogvita tárgya és a felperes tisztában volt a keresetben előadott tényállás jogi megítélésével.

A fentiekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, megfellebbezett rendelkezéseit a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a keresetet elutasította.

Az alperes fellebbezése eredményes volt, ezért a felperes a Pp. 83. § (1) bekezdése szerint köteles az alperes első- és másodfokú eljárásban felmerült, jogi képviselétével összefüggő költségének viselésére, melynek mértékét az ítéltábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja alapján állapította meg.

A le nem rótt fellebbezési eljárási illeték az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. § (1) bekezdés d) pontja és (2) bekezdése alapján az állam terhén marad.

Szeged, 2022. november 18.

Dr. Bánfalvi-Bottyán Csilla s.k.
s.k.

Dr. Tolna András s.k.

Dr. Jobbágy Ildikó

a tanács elnöke

előadó bíró

táblabíró